

D6

PRZEPISY WEWNĘTRZNE

Szef pożyczy pieniądze, ale zażąda ich zwrotu nagle i w pełnej wysokości

Regulamin funduszu socjalnego może zobowiązywać do zwrotu pożyczki z chwilą rozwiązania angażu

Szef pożyczczy pieniądze, ale zażąda ich zwrotu nagle i w pełnej wysokości

PRZEPISY WEWNĘTRZNE | Regulamin funduszu socjalnego może zobowiązywać do zwrotu pożyczki z chwilą rozwiązania angażu, nawet gdy do rozstania doszło nagle z inicjatywy pracodawcy i bez winy zatrudnionego. Wyjątek, gdy jest ono bezprawne

MARTA GADOMSKA

W chwili zaciągania pożyczki nikt nie myśli o tym, czy i kiedy trzeba będzie ją oddać niemal w całości. Większość z nas sądzi, że spłaci ją w ustalonych wcześniej ratach. Jakież jest zdziwienie, gdy pieniądze trzeba oddać wcześniej, często w gotówce, która niejednokrotnie stanowi więcej niż 50 proc. pożyczonych pieniędzy. W takiej sytuacji znalazła się nasza czytelniczka. Straciła etat w wyniku zwolnień grupowych, a z chwilą gdy wręczano jej wypowiedzenie, została zobowiązana do zwrotu zaciągniętej pożyczki, którą przeznaczyła na remont mieszkania. Zgodnie z umową pracodawca przekazał jej 40 tys. zł, z czego zatrudniona spłaciła dopiero 10. Pozostałe 30 tys. zł ma oddać w ciągu siedmiu dni od rozwiązania umowy o pracę. Czytelniczka jest zrozpaczona, bo pożyczone pieniądze spożytkowała w całości. Pożyczkę chciałyby spłacać w ratach, tak jak dotychczas. Niestety, pracodawca się na to nie godzi. I tu powstaje pytanie, czy może żądać zwrotu pożyczonych wcześniej pieniędzy - przed czasem - szczegól-

nie gdy do rozstania z pracownikiem doprowadził sam, bez winy zatrudnionego.

Bez etatu nie ma uprawnień

Wszystko wskazuje na to, że pracodawca ma do tego pełne prawo, bo po pierwsze nie ma przepisu, który by takiego działania zabraniał, a po drugie działalność socjalna jest związana stricte ze stosunkiem pracy. Nie ma powodów, by po jego ustaniu były pracownik nadal korzystał z socjalnych uprawnień. A co z zasadami współzycia społecznego? Czy one ograniczają pracodawcę w tym, by mógł się domagać natychmiastowej spłaty pożyczki, gdy sam swoim jednostronnym działaniem pozbawił zatrudnionego jedynego źródła dochodu? Zdaniem prawników nie, bo choć decyzja szefa może być krzywdząca, to prawo stoi po jego stronie.

Biorąc pożyczkę z funduszu socjalnego, pracownik powinien liczyć się z tym, że z chwilą ustania zatrudnienia pożyczone pieniądze trzeba zwrócić. **Wyrok SN z 18 kwietnia 2001 r. (I PKN 359/00)** pokazuje jed-

nak, że w niektórych sytuacjach natychmiastowe egzekwowanie spłaty pożyczki nie zawsze jest uzasadnione. SN uznał bowiem, że sprzeczne z prawem rozwiązanie umowy o pracę nie tłumaczy natychmiastowej wymagalności pożyczki udzielonej z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, chociażby regulamin zakładowy określał taką wymagalność na skutek wypowiedzenia umowy przez pracodawcę.

Na co i dla kogo

Pożyczka socjalna to rodzaj materialnej zwrotnej pomocy, która w większości przypadków może być przeznaczona np. na budowę lub zakup domu jednorodzinnego, kupno mieszkania w budynku wielorodzinnym, modernizację i remont mieszkania lub domu, wykup lokalu na własność czy uzupełnienie wkładu mieszkaniowego w spółdzielni. O takie wsparcie z zfsś mogą wystąpić osoby uprawnione do korzystania z funduszu, tj. pracownicy i ich rodziny, byli pracownicy będący na emeryturze bądź rencie i ich rodziny, a także inne osoby, którym pracodawca przyznał prawo do korzystania z funduszu (np. zleceniobiorcy).

Choć zasady udzielania pomocy socjalnej, w tym pożyczek, reguluje odpowiednio kodeks cywilny i ustawa z 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjal-

• ZDANIEM EKSPERTA

Grzegorz Orłowski

radca prawny w spółce Orłowski, Patulski, Walczak

Rozumiem, że obowiązek zwrotu pożyczki z zfsś przed czasem, z chwilą rozwiązania umowy o pracę może być krzywdzący, ale zapis w regulaminie funduszu socjalnego zobowiązujący do oddania pieniędzy jest zgodny z prawem. Adresatem pomocy z zfsś jest pracownik. Nie widzę powodów, by z chwilą ustania stosunku pracy nadal korzystał z socjalnego wsparcia. Oczywiście

sugerując się zasadami współzycia społecznego, można nagle zwrot pożyczki uzależnić od tego, z czyjej inicjatywy i z jakich powodów umowa o pracę została rozwiązana. Jeżeli z inicjatywy pracodawcy i bez winy pracownika, to obowiązek oddania pieniędzy można potraktować nieco łagodniej, np. z dłuższą prolongatą. Inaczej, gdy strony rozstają się za porozumieniem stron i jeszcze z inicjatywy pracownika albo w ogóle z jego winy. Wtedy natychmiastowa spłata pożyczki jest jak najbardziej uzasadniona. Tak czy inaczej jakiegokolwiek ustalenia w tym zakresie, już po zakończeniu stosunku pracy, zależą tylko od dobrej woli pracodawcy. ■

• ZDANIEM EKSPERTA

Patrycja Zawirska

prawnik w kancelarii Raczkowski i Wspólnicy

Kwestia zwrotu pożyczki z zfsś w przypadku rozwiązania umowy o pracę może (a nawet powinna) zostać uregulowana w samej umowie pożyczki lub w regulaminie zakładowego funduszu socjalnego. Jeżeli którykolwiek z tych dokumentów wymienia rozstanie z pracownikiem jako podstawę natychmiastowej

spłaty, to ustanie zatrudnienia będzie skutkowało automatyczną wymagalnością długu. Natomiast w przypadku kasy zapomogowo-pożyczkowej rozporządzenie regulujące jej działalność wskazuje wprost, że rozwiązanie stosunku pracy stanowi podstawę skreślenia z listy członków. To z kolei powoduje, że zadłużenie jest potrącane z wkładów zatrudnionego, a w razie braku pełnego pokrycia resztę długu spłaca się w ratach na zasadach określonych w umowie pożyczki. Inaczej jest, gdy skreślenie członka kasy nastąpi na jego wniosek. Wtedy zadłużenie jest natychmiast wymagalne. ■

” Sprzeczne z prawem rozwiązanie umowy o pracę nie uzasadnia natychmiastowej wymagalności pożyczki z zfsś

Dostałeś, oddaj

Przez umowę pożyczki dający pożyczkę (pracodawca) zobowiązuje się przenieść na własność biorącego (uprawnionego do korzystania z zfsś) określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący pożyczkę zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy

tego samego gatunku i tej samej jakości. Jeżeli wartość pożyczki przekracza 500 zł, umowa pożyczki powinna zostać stwierdzona na piśmie. Pożyczkę trzeba zwrócić w terminie wskazanym w umowie pożyczki, a jeżeli nie został on wskazany, to w ciągu sześciu tygodni po wypowiedzeniu dokonany przez dającego pożyczkę. Tak stanowi art. 720 - 724 k.c. ■